

**Відкрите засідання
інформаційно-пізнавального клубу
«Що?Де?Коли?» на тему:
«Золоте сяйво Покрови»,
*присвячене святу Покрови Пресвятої
Богородиці та Дню захисника України***

Підготували:
учні 8 класу
Координатор:
класний керівник
Кононенко С.І.

Мета: Поглибити знання учнів 5-11 класів про свято Покрови, пробуджувати пізнавальні інтереси до історії української культури; сприяти примноженню родинних і національних традицій. Виховувати любов та пошану до традицій українського народу. Допомогти відчувати зв'язок поколінь та індивідуальний вклад кожного учня в створення майбутнього нашої держави.

Обладнання: ноутбук, проектор, екран, 2 слайдові презентації.

Виступ учнів:

1. Україно!

Ти - сонце весняне,
Моя рідна, моя золота...
Твої древні задумані храми,
Старовинні чудесні міста!

2. Про незламність твою і відвагу

По всім світі розносився слух,
Джерелом тої сили й наснаги
Був козацької вольниці дух.

3. Розселив Господь людей по всьому світу і кожному народові дав землю. Богом дана земля є святою і рідною, тому її захист — це найперший обов'язок народів.

Українці мають усі підстави пишатися тим, що їхня Батьківщина не раз переживала дні сили і слави, мала справді легендарних героїв, мужньо переносила найважчі випробування.

4. І завжди, як та казкова пташка Фенікс, відроджувалась, виростала з пожарищ і руїн, виховувала нові покоління закоханих у рідну землю лицарів правди і волі.

Україна – це не лише кущ калини
І не тільки звуки гопака,
А й гіркі козацькі сльози від Руїни,
Від неолі, що така терпка.
Дбала Матір Божа про Вкраїну-Дочку,
Прокладала шлях їй у пільмі.
Душу ніжно їй складала по шматочку,
Захищала Серцем в дні скрутні.

Учитель: Наша нинішня зустріч приурочена святу Покрови Пресвятої Богородиці та Дню захисника України, які відзначали в нашій державі 14 жовтня. Для нас, українців, це свято християнське і національне, воно символізує зв'язок поколінь, невмирущість героїчних традицій нашого народу.

Учні (у супроводі слайдової презентації №1 «Покрова Пресвятої Богородиці»):

1. Яка чудова осені пора!

У золото вдягнулися діброви...
Промінням Віри, Мудрості, Добра
Ти сяєш, Богородице Покрово.

2. Покрова Пресвятої Богородиці — християнське і народне свято, відзначається церквами східного обряду (православними та греко-католиками) 14 жовтня. З 1999 року свято Покрови в Україні відзначається як День українського козацтва. 1942 року у цей день було офіційно утворено Українську повстанську армію, тому традиційно це також день УПА.
3. А з 14 жовтня 2015 року за Указом Президента України Петра Порошенка відзначається як День захисника України.
4. Покрова Пресвятої Богородиці - одне з найулюбленіших нашим народом свят. Нам важко навіть собі це уявити, але свято Покрови Пресвятої Богородиці немає в календарях інших православних церков.

Учитель: А діло було так:

На початку X століття (910 р.) на Константинополь раптово напали племена русичів. Місту загрожувало розорення і загибель багатьох його жителів. І ось 1 (14) жовтня, в недільний день народ гаряче молився про порятунок від раптової напасти у Влахернському храмі.

У цьому храмі молився блаженний Андрій, родом слов'янин, і його друг Єпіфаній.

І ось під час цілонічного полювання, приблизно о четвертій годині ранку, він побачив, що йде по храму, як би по повітрю в сяйві небесної слави, Пресвята Богородиця у супроводі святих Іоанна Хрестителя та Івана Богослова. Пресвята Богородиця увійшла у Вівтар, зняла з голови Своєї сяюче покривало, простягнула його над народом, що молиться, і сама стала молитися зі сльозами до Господа про прощення і захист православного народу від усіляких бід і напастей.

Святий Андрій з трепетом споглядав чудове бачення і запитав учня, блаженного Єпіфанія: "Чи бачиш, брате, Царицю і Пані, що молиться про весь світ?"

Єпіфаній відповів: "Бачу, святий отче, і жахаюся".

Преблагословенна Богородиця просила Господа Ісуса Христа прийняти молитви всіх людей, хто кличе Його Пресвяте Ім'я і вдаються до Її заступництва. "Царю Небесний, - молилася Всенепорочна Цариця, - прийми кожну людину, що молиться до Тебе».

Святі Андрій і Єпіфаній, удостоїлися споглядати, як молиться Богоматір, довгий час дивилися на розпростерте над народом покривало, що блищало на зразок блискавки про славу Господню, аж доки була там Пресвята Богородиця. Коли відійшла, то зробилося і Її покривало невидимим, потім, взявши його з Собою, Вона залишила благодать колишню там".

Тоді Покрова Богородиці захистила Константинополь від нападу дружини слов'ян. У той же день війська русичів зняли облогу і покинули боковий вівтар Константинополя. Їх кораблі розгорнулися, і місто було врятовано. Це було диво особливого заступництва Пречистої Владичиці за християнський народ.

У поході брав участь той самий «віщий» Олег, який прибив «Щит на врата Царграда», і повернувся до рідного Києва. До хрещення Русі залишилося більше століття.

Тепер це подія, яку формально можна назвати військовою поразкою наших предків, церква відзначає як свято заступництва Божої Матері, її захисту всіх православних християн.

Через 78 років онуки тих, над ким Божа Матір тримала омофор у Влахернському храмі, вирушили на великий і небезпечний подвиг - хрестити російських дикунів - язичників. З тих пір і зберігає православну Русь простягнений над нею Покров Пресвятої Богородиці.

На Русі шанування цього свята почалося в середині 12 століття, встановив його в своїх Володимиро - Суздальських землях князь Андрій Боголюбський: *«Се убо, егда слышах - помышлях; како страшное и милосердное видение и паче надеяния и заступления нашего, бысть без празднества... восхотех, да не без праздника останет Святый Покров Твой, Преплагая»*.

І спорудили на річці Нерлі чудовий храм на честь свята Покрова.

Від свого діда Володимира Мономаха князь Андрій успадкував мужність і благородство, а за своє благочестя отримав прізвисько - Боголюбський. Він збудував понад 30-ти храмів і монастирів і встановив свято Покрова Божої Матері в ознаменування того, що Пресвята Богородиця бере землю Руську під Свій омофор, Свій захист.

У чому ж глибинний, богословський зміст свята Покрови? Людей рятує хресна жертва Христа, і тому ми молимося насамперед Йому. Але Христос в Своєму земному житті не був жінкою, не знав шлюбу і дітонародження, не випробував старості і втрати улюбленого Сина.

Зате все це було відомо Діві з Назарету, і немає нічого дивного в тому, що іноді ми звертаємося з проханням про заступництво саме до Неї, знаходячи у Неї материнську турботу і заступництво.

Про значення свята Покрова Пресвятої Богородиці:

«... Не тільки 1000 років тому молилася слізною Богородиця, але молиться нині і тут, і завжди, і всюди, і до кінця віку.

І не тільки над присутніми тоді простягся її покрив, але і над усім родом чоловіків, і над усім світом і над нами, грішними, повний спасіння покрив Богородиці, хоча і не маємо очей, гідних це побачити».

Божа Матір- посередник між землею і небом. Вона є любов і милосердя, милість і жалість, прощення і заступництво. Вона не судить, але всіх жаліє. Вона - не правда суду і не суд правди, але материнське заступництво.

І на страшному суді Сина свого Вона благає праведного суддю про прощення. Гріх світу і скорботи світу ранять серце вселюб'яче, на злобу і гріх вона відповідає любов'ю і сльозами.

Богоматір плаче про світ. Світ не залишений в скорботі своїй, людина не самотня у печалі.

Чи чує наше серце плач Її? Чи знає Її молитву і розраду? Чи знає покрив Її над нашою землею? Так, чує і знає, коли молитовно схиляється перед Пречистою. Не залишила Вона нашу землю, хоча і попущено їй сатанинські випробування ».

Виступи учнів:

1. Свято Покрови було найбільшим святом для козаків.

Козаки настільки вірили в силу Покрови Пресвятої Богородиці і настільки щиро й урочисто відзначали свято Покрови, що впродовж століть в Україні воно набуло ще й козацького змісту та отримало другу назву — Козацька Покрова. З недавніх пір свято Покрови в Україні відзначається ще й як день українського козацтва.

2. Існує безліч легенд про Покрову, про її чародійну силу, про випадки, пов'язані з появою Божої Матері, коли треба було захистити віруючих від ворога; про сльози, що виступили на її обличчі.

3. Ти сяєш, Богородице Покрово!

Людські серця наповнюєш теплом.

Це під твоїм священним омофором

Боролись ми, перемагали зло,

Долали біль і невимовне горе.

З молитвою палкою на вустах

Рушали запорожці у походи.

4. Запорожці, зокрема, мали на Січі церкву на честь Покрова Пресвятої Богородиці з іконою її Покрова. Окрім того, на свято Покрови в Україні відбувалася Велика рада, що обирала гетьмана, визначала, як козацтву жити далі.

1. День українського козацтва — це данина всім козакам, які зробили величезний внесок у формування української народності та досягнення Україною своєї незалежності. Саме виникнення козацтва допомогло консолідувати українців в боротьбі проти численних ворогів, які в 15-17 століттях неодноразово намагалися завоювати українські землі.
2. Фундаментом всього українського козацтва була Запорізька Січ. Це був політичний центр республіки. Гетьмани Запорізької Січі мали великі урядові повноваження. Вони захищали землі і народ від зовнішнього ворога, вели міжнародні переговори від імені народу, вирішували глобальні питання, що стосувалися загального розвитку держави.
3. У 1556 році на острові Мала Хортиця під керівництвом Дмитра Вишневецького виник перший укріплений табір козаків – Запорізька Січ, яку історики називають християнською демократичною козацькою республікою.

Огляд слайдової презентації №2 «Козацька держава»

4. Сьогодні козак - не той, хто одягнений у вишиванку й шаровари. Козак - це передовсім воїн за духом, і воюватиме він тільки за честь і свободу.
ШЛЯХЕТНІСТЬ, МУДРІСТЬ, ВІДВАГА – три основні прикмети козака:
шляхетного не підкупиш, мудрого не обдуриш, мужнього не залякаєш!

Підсумкове слово учителя (поезія М.Сингаївського).

Життя і смерть, немов людська дорога, Хоч, звісно, є і зоряна пора... Мене ж вела від отчого порога Родинна мудрість праці і добра.

Робота змалку душу гартувала, І ми її пізнали до пуття, Та мужності щоднини додавала, Щоб ми творили хліб, немов життя.

Посріблені під місяцем надії Покличуть нас, братове, на жнива... Тому неначе й доля молодіє, Бринить, як молодесенька трава.

Війнуть гречками білі межиріччя, Немов з-під серця пам'ять спалахне: Козаччина ~ то наша дума вічна, Що знов і знов наснажує мене.

Ще, друже, наша сила молодецька, І вщерть налиті медом стільники. То зводиться фортеця «Вишневецька», І сходяться до гурту козаки.

Довкруги ясніші стануть виднокраї, І закують зозулі в сосняках... Козацька слава Байди не вмирає, Вона, як пісня, житиме в віках.